

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА

Спеціальність: 081 Право

Галузь знань: 08 Право

ОПП «Право»

Освітньо-професійний ступінь:	Фаховий молодший бакалавр		
Статус дисципліни відповідно до навчального плану:	Обов'язкова освітня компонента освітньо-професійної програми «Право» (освітня компонента, що формує загальні та спеціальні компетентності)		
Мова викладання:	українська		
Курс, семестр:	3 курс, 5 семестр		
Семестровий контроль:	екзамен		
Обсяг дисципліни (кредити ЄКТС/ кількість годин):	4 кредити/120 годин		
Аудиторні заняття, годин:	Всього	Лекції	Практичні
денна форма:	48	28	20
заочна форма:	—	—	—
Самостійна робота, годин:	Денна форма – 72		Заочна форма – відсутня
Мета навчальної дисципліни:	формування у здобувачів фахової передвищої освіти системи базових знань про сутність, принципи, норми та основні інститути міжнародного права, його роль у регулюванні міжнародних відносин, забезпеченні міжнародного миру і безпеки та захисті прав людини; розуміння взаємодії міжнародного і національного права та формування вмінь орієнтуватися в основних міжнародно-правових актах і використовувати набуті знання у професійній діяльності.		
Завдання навчальної дисципліни:	— ознайомлення здобувачів освіти з основними поняттями, принципами, нормами та інститутами міжнародного права; — формування розуміння особливостей міжнародного права та його взаємодії з національним правом; — засвоєння основ правового регулювання міжнародних договорів, зовнішніх зносин, міжнародно-правової відповідальності, захисту прав людини, збройних конфліктів і міжнародної безпеки; — формування вмінь орієнтуватися в основних міжнародно-правових актах та використовувати набуті знання під час вирішення навчальних і практичних завдань. У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач фахової передвищої освіти повинен: ЗНАТИ: — поняття, предмет, систему, принципи та джерела міжнародного права; — основні види суб'єктів міжнародного права та особливості їх правосуб'єктності; — особливості співвідношення міжнародного і національного права; — основи міжнародно-правового визнання та правонаступництва держав; — поняття та види територій у міжнародному праві, основи правового режиму державних кордонів;		

	– поняття, види та форми міжнародно-правової відповідальності і санкцій; – основи права міжнародних договорів та права зовнішніх зносин; – основні міжнародно-правові засади захисту прав людини та основоположних свобод; – основи міжнародно-правового регулювання збройних конфліктів; – основні засади міжнародної безпеки та мирні засоби вирішення міжнародних спорів. УМІТИ: – орієнтуватися в основних поняттях та категоріях міжнародного права; – розрізняти основні джерела, принципи та суб'єктів міжнародного права; – визначати основні види міжнародних договорів та особливості їх дії; – орієнтуватися в основних міжнародно-правових актах у сфері захисту прав людини; – розрізняти основні форми міжнародно-правової відповідальності та міжнародно-правових санкцій; – характеризувати основні мирні засоби вирішення міжнародних спорів; – використовувати набуті знання з міжнародного права під час виконання навчальних і практичних завдань.
Компетентності:	ІК. Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі у сфері правничої діяльності або у процесі навчання, застосовуючи норми права, юридичні механізми та практичні навички професійної діяльності в умовах певної невизначеності. ЗК 1. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. СК4. Здатність застосовувати знання основних принципів та інститутів міжнародного права.
Результати навчання:	РН1. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. РН10. Дотримуватися принципів та норм міжнародного права у професійній діяльності.
Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти:	Оцінювання знань здобувачів здійснюється за 100-бальною шкалою відповідно до встановлених критеріїв за кожним видом навчальної діяльності: 1. Оцінювання роботи на семінарських (практичних) заняттях (максимум 30 балів) Для занять із максимальною оцінкою 3 бали: 3 бали – здобувач володіє навчальним матеріалом, правильно розкриває основні питання теми, використовує міжнародно-правову термінологію та правильно виконує запропоновані завдання; 2 бали – здобувач загалом володіє матеріалом, але допускає окремі неточності у визначенні понять, характеристики міжнародно-правових норм та виконанні завдань; 1 бал – здобувач володіє матеріалом частково, дає неповні відповіді, допускає помилки та потребує допомоги викладача; 0 балів – здобувач не володіє основним матеріалом теми та не виконує запропоновані завдання. Для занять із максимальною оцінкою 6 балів:

6–5 балів – здобувач повно або достатньо повно володіє навчальним матеріалом, правильно розкриває питання теми, використовує міжнародно-правову термінологію та виконує запропоновані завдання; допускаються окремі несуттєві неточності;

4–3 бали – здобувач володіє основним матеріалом, але відповіді є неповними, допускає окремі помилки у визначенні понять, характеристики міжнародно-правових норм та виконанні завдань;

2–1 бал – здобувач має фрагментарні знання з теми, дає неповні відповіді, допускає суттєві помилки та потребує допомоги викладача;

0 балів – здобувач не володіє основним навчальним матеріалом та не виконує запропоновані завдання.

2. Оцінювання самостійної роботи (максимум 10 балів):

1 бал – завдання для самостійної роботи виконано у повному обсязі та відповідно до поставлених вимог; опрацьовано рекомендовані джерела та навчальну літературу; матеріал викладено правильно, логічно й послідовно; здобувач демонструє розуміння основних понять, принципів, норм та інститутів міжнародного права за відповідною темою;

0 балів – завдання не виконано, виконано не в повному обсязі або не відповідно до поставлених вимог; здобувач не демонструє розуміння основних положень теми або виявлено порушення академічної доброчесності.

3. Оцінювання індивідуального завдання (ІНДЗ) (максимум 10 балів):

9–10 балів – тема повністю розкрита, матеріал викладено логічно й обґрунтовано; правильно використано основні поняття та положення міжнародного права; здобувач вільно орієнтується в темі та впевнено захищає роботу;

7–8 балів – тема розкрита достатньо повно, але наявні окремі неточності; під час захисту здобувач загалом добре орієнтується в матеріалі;

5–6 балів – тема розкрита частково, наявні змістові неточності; здобувач має труднощі під час захисту роботи;

0–4 бали – тема розкрита недостатньо або робота не відповідає встановленим вимогам; здобувач не орієнтується в її змісті; робота не виконана або виявлено порушення академічної доброчесності.

4. Оцінювання модульного контролю (МКР) (максимум 10 балів):

9–10 балів – завдання виконано повно і правильно, здобувач демонструє ґрунтовне знання та розуміння основних понять, принципів, норм та інститутів міжнародного права, надає логічні й обґрунтовані відповіді;

7–8 балів – завдання виконано в цілому правильно, основний навчальний матеріал засвоєно, але допущено окремі неточності або надано неповні відповіді;

4–6 балів – завдання виконано частково, здобувач знає основні положення міжнародного права, але допускає суттєві помилки та має труднощі під час виконання окремих завдань;

0–3 бали – виконано лише окремі завдання, допущено значні змістові помилки або модульну контрольну роботу не виконано.

5. Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю – екзамену (максимум 40 балів)

Семестровий екзамен (максимум 40 балів) проводиться у письмовій або комбінованій формі. Відповідно до п. 2.9.10.1 Положення про систему оцінювання результатів здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП», мінімальний пороговий бал за екзаменаційну складову, за якої екзамен вважається складеним, дорівнює 25 балам.

	35–40 балів – здобувач демонструє повне і правильне знання навчального матеріалу, володіє основними поняттями, принципами, нормами та інститутами міжнародного права, правильно виконує екзаменаційні завдання; 25–34 бали – здобувач загалом правильно відповідає на питання, демонструє достатнє знання основного матеріалу, але допускає окремі неточності у міжнародно-правовій термінології, характеристиці принципів, норм та інститутів міжнародного права або виконанні завдань; 0–24 бали – знання навчального матеріалу фрагментарні, допущено суттєві змістові помилки. 6. Оцінювання додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності (заохочувальні бали): Відповідно до Положення про систему оцінювання результатів навчання, за рішенням викладача здобувачам можуть нараховуватися додаткові заохочувальні бали (за участь у науково-дослідній роботі, студентських конференціях, круглих столах, написання тез доповідей, наявність власного якісного рукописного конспекту всіх лекцій, а також за ідеальне відвідування всіх аудиторних занять). Сума заохочувальних балів додається до загального рейтингу здобувача в семестрі, проте загальна сума балів за стартовою складовою не може перевищувати 60 балів, а підсумкова оцінка за дисципліну не може перевищувати 100 балів.
Зміст навчальної дисципліни:	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА Тема 1. Поняття, система, принципи, джерела та суб'єкти міжнародного публічного права Поняття та особливості міжнародного публічного права. Предмет міжнародно-правового регулювання. Система та функції міжнародного права. Поняття та види джерел міжнародного права. Міжнародний договір і міжнародний звичай як джерела міжнародного права. Поняття та класифікація норм міжнародного права. Поняття, види та характерні риси основних принципів міжнародного права. Зміст основних принципів міжнародного права. Поняття та види суб'єктів міжнародного права. Міжнародна правосуб'єктність держав, міжнародних організацій та інших суб'єктів міжнародного права. Тема 2. Міжнародне і внутрішньодержавне право Поняття та значення співвідношення міжнародного і внутрішньодержавного права. Взаємозв'язок і взаємодія міжнародної та національної правових систем. Основні теорії співвідношення міжнародного і національного права. Доктрина міжнародного права щодо здійснення міжнародно-правових норм у внутрішньодержавній сфері. Національне законодавство і міжнародна судова практика. Конституційне право і судова практика окремих держав щодо співвідношення міжнародного і національного права. Тема 3. Визнання та правонаступництво держав у міжнародному праві Поняття міжнародно-правового визнання. Визнання держав та урядів. Інші види міжнародно-правового визнання. Поняття правонаступництва держав. Правонаступництво держав щодо міжнародних договорів. Правонаступництво щодо державної

власності. правонаступництво держав щодо державних архівів. правонаступництво держав щодо державних боргів.

Тема 4. Територія в міжнародному праві

Поняття і види територій у міжнародному праві. Державна територія та її міжнародно-правовий режим. Поняття, види та правовий режим державних кордонів. Територіальне розмежування та територіальні режими. Міжнародне морське право: правова регламентація та основні поняття. Міжнародно-правовий режим морських просторів. Міжнародне повітряне право: правова регламентація та основні поняття.

Тема 5. Міжнародно-правова відповідальність і санкції

Поняття міжнародно-правової відповідальності. Підстави міжнародно-правової відповідальності. Поняття та ознаки міжнародного правопорушення. Класифікація міжнародних правопорушень. Суб'єкти міжнародно-правової відповідальності. Види і форми міжнародно-правової відповідальності. Підстави звільнення від міжнародно-правової відповідальності. Поняття і характерні особливості міжнародно-правових санкцій. Типи і види міжнародно-правових санкцій. Умови правомірності та механізм застосування міжнародно-правових санкцій.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ОСНОВНІ ГАЛУЗІ ТА ІНСТИТУТИ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА

Тема 6. Право міжнародних договорів

Поняття права міжнародних договорів та його місце в системі міжнародного права. Поняття та класифікація міжнародних договорів. Найменування міжнародних договорів. Об'єкт, джерела та суб'єкти права міжнародних договорів. Порядок і стадії укладення міжнародних договорів. Дія міжнародних договорів. Застосування і тлумачення міжнародних договорів. Припинення та зупинення дії міжнародних договорів.

Тема 7. Право зовнішніх зносин

Поняття та історія виникнення дипломатичного і консульського права. Джерела права зовнішніх зносин. Поняття та види органів зовнішніх зносин. Дипломатичні представництва: поняття, види та функції. Дипломатична служба в Україні. Поняття консульського права. Консульства та види консульських установ. Основні функції консульських установ.

Тема 8. Міжнародно-правовий захист прав людини та основоположних свобод

Поняття міжнародно-правового захисту прав людини та основоположних свобод. Міжнародно-правові принципи і норми у сфері захисту прав людини. Міжнародні стандарти прав і свобод людини. Універсальні та регіональні механізми міжнародного захисту прав людини. Міжнародний механізм контролю за дотриманням прав людини. Міжнародні органи та інституції у сфері захисту прав людини.

Тема 9. Міжнародне право в період збройних конфліктів

Поняття збройних конфліктів та їх види. Право збройних конфліктів у системі міжнародного права. Початок війни та його міжнародно-

	правові наслідки. Засоби і методи ведення збройних конфліктів. Нейтралітет у війні. Міжнародно-правовий захист жертв збройних конфліктів. Закінчення війни та його міжнародно-правові наслідки. Тема 10. Право міжнародної безпеки та мирне вирішення міжнародних спорів Поняття права міжнародної безпеки. Міжнародно-правові засади забезпечення міжнародного миру і безпеки. Поняття міжнародних спорів та міжнародно-правове забезпечення їх мирного вирішення. Мирні засоби розв'язання міжнародних спорів. Переговори та консультації. Добрі послуги та посередництво. Обстеження і примирення. Міжнародна судова процедура та її значення для мирного вирішення міжнародних спорів.
Пререквізити:	Навчальна дисципліна викладається у 5-му семестрі та спирається на знання, набуті здобувачами під час вивчення навчальних дисциплін «Історія держави та права зарубіжних країн», «Історія держави та права України», «Державне (конституційне) право зарубіжних країн». Їх вивчення забезпечує розуміння основних правових понять і категорій, закономірностей розвитку держави і права, особливостей правових систем та створює необхідну основу для опанування принципів, норм та інститутів міжнародного права.
Постреквізити:	Освітня компонента «Основи міжнародного права» забезпечує базову міжнародно-правову підготовку здобувачів, необхідну для подальшого опанування освітніх компонент професійного спрямування. Набуті знання про принципи і норми міжнародного права, міжнародні договори, міжнародно-правовий захист прав людини та співвідношення міжнародного і національного права сприяють цілісному розумінню правового регулювання та подальшому формуванню професійних правничих компетентностей.
Інформаційне забезпечення:	Нормативно-правові акти: 1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/254k/96-вр 2. Статут Організації Об'єднаних Націй (з поправками). Статут Міжнародного Суду Організації Об'єднаних Націй : Статут; ООН від 26.06.1945 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_010 3. Загальна декларація прав людини : Декларація; ООН від 10.12.1948 URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_015 3. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод : Конвенція; Рада Європи від 04.11.1950 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_004 4. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права : Пакт; ООН від 16.12.1966 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_043 5. Віденська конвенція про дипломатичні зносини : Конвенція; ООН від 18.04.1961 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_048 6. Віденська конвенція про консульські зносини : Конвенція; ООН від 24.04.1963 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_047 6. Віденська конвенція про право міжнародних договорів : Конвенція; ООН від 23.05.1969 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_118 7. Конвенція Організації Об'єднаних Націй з морського права : Конвенція; ООН від 10.12.1982 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_057 8. Женевська конвенція про поводження з військовополоненими : Конвенція; ООН від 12.08.1949 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_153

9. Конвенція про захист цивільного населення під час війни : Конвенція; ООН від 12.08.1949 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_154
10. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I) : Протокол; ООН від 08.06.1977 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_199
11. Про міжнародні договори України : Закон України від 29.06.2004 р. № 1906-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1906-15>

Основна література:

1. Бехруз Х. Н., Андрейченко С. С., Грушко М. В., Харитонов Р. Ф., Федорова Т. С. Міжнародне публічне право: основи теорії : навч.-метод. посіб. Одеса : Юридика, 2023. 251 с.
2. Войціховський А.В. Міжнародне право : підручник; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2020. 544 с.
3. Міжнародне право у світі динамічних змін: контури майбутнього міжнародного правопорядку : колект. монографія / наук. ред. В.Репецький, І.Земан, В.Гутник. Львів-Дрогобич, Коло, 2021. 420 с.
4. Міжнародне право та євроінтеграційні перспективи України: сучасні виклики : колективна монографія / Х.Н.Бехруз, М.Р.Аракелян, С.С.Андрейченко та ін. Одеса : Фенікс, 2023. 464 с.
5. Міжнародне публічне право : навч.-метод. посіб. / уклад. : К.В.Мануїлова, О.О.Белогубова та ін. ; Нац. ун-т «Одеська юрид. академія». Одеса : Фенікс, 2024. 234 с.

Додаткова література:

1. Біленець Д. А., Возняковська К. А. Міжнародне право : навч.-метод. посіб. для здобувачів передвищої освіти ступеня «фаховий молодший бакалавр». Чернівці, 2024. 124 с.
2. Вивчаючи міжнародне гуманітарне право : навч.-метод. посіб. / М.Єлігулашвілі, О.Козорог, Т.Короткий, І.Костюк, Т.Ремех, Н.Хендель ; за заг. ред. Т.Короткого ; УГСПЛ ; ТЧХУ. 3-тє вид., перероб. та доп. Київ; Одеса : Фенікс, 2024. 252 с.
3. Захист прав людини в сучасному міжнародному та європейському праві : навч.-метод. посібник / Х.Бехруз, А.Гриб та ін.; за ред. Х. Бехруз; НУ «Одес. юрид. академія». Одеса : Фенікс, 2023. 62 с.
4. Міжнародне гуманітарне право : навчально-методичний посібник / М.В.Грушко, В.В.Музика, Т.С.Федорова, В.В.Владишевська ; за ред.проф. О.В.Бігняка. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. 136 с.
5. Міжнародне гуманітарне право : посібник / Т.Короткий, А.Галай, М.Єлігулашвілі, І.Заворотько, М.Пашковський, В.Пузирний, Н.Хендель ; за заг. ред. віцепрезидента УАМП Т.Короткого ; Пенітенціарна академія України ; УГСПЛ. Київ; Одеса : Фенікс, 2023. 236 с.
6. Розвиток міжнародного та національного права в умовах сучасних загроз та викликів : монографія / кол. авт. : С.Андрейченко, Л.Діденко, В.Качурінер, Н.Денисяк, А.Згама, О.Матвєєв, Н.Янчук ; за заг. ред. С.Андрейченко ; Міжнар. гуман. ун-т. Одеса : Фенікс, 2025. 245 с.
7. 100 складних питань з міжнародного гуманітарного права та прості відповіді на них : довідник / за ред. Т.Короткого ; авт. кол. : Т.Короткий, М.Доценко, І.Заворотько, В.Лисик, І.Назарчук, М.Пашковський, Н.Хендель, Р.Єделєв ; Центр прав людини «Zmina». 2-ге вид., перероб і доп. Київ; Одеса : Фенікс, 2025. 268 с.

	Інформаційні ресурси 1. Офіційний вебпортал Верховної Ради України. База даних «Законодавство України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws 2. Офіційний вебсайт Міністерства закордонних справ України. URL: https://mfa.gov.ua/ 3. Офіційний вебсайт Організації Об'єднаних Націй. URL: https://www.un.org/ 4. Офіційний вебсайт Організації Об'єднаних Націй в Україні. URL: https://ukraine.un.org/uk 5. Офіційний вебсайт Ради Європи. URL: https://www.coe.int/ 6. Офіційний вебсайт Європейського суду з прав людини. URL: https://www.echr.coe.int/ 7. База даних практики Європейського суду з прав людини HUDOC. URL: https://hudoc.echr.coe.int/ 8. Офіційний вебсайт Міжнародного Суду ООН. URL: https://www.icj-cij.org/ 9. Офіційний вебсайт Управління Верховного комісара ООН з прав людини. URL: https://www.ohchr.org/ 10. Офіційний вебсайт Міжнародного комітету Червоного Хреста. Ресурси з міжнародного гуманітарного права. URL: https://www.icrc.org/
Матеріально-технічне забезпечення:	Технічне та програмне забезпечення: сучасні навчальні аудиторії, обладнані комп'ютерною та презентаційною технікою, доступом до мережі Інтернет; ліцензійний пакет MS Office (Word, PowerPoint) та сучасні інформаційні технології. Інформаційно-методичне забезпечення: доступ до офіційних національних та міжнародних правових інформаційних ресурсів, зокрема бази даних «Законодавство України», офіційних вебресурсів Верховної Ради України, Міністерства закордонних справ України, Організації Об'єднаних Націй, Ради Європи та Європейського суду з прав людини; навчальна та навчально-методична література з міжнародного права. Системи дистанційного навчання: наявність електронного навчального курсу на платформі Google Classroom ПрАТ «ВНЗ «МАУП», електронного силабусу, конспекту лекцій, навчально-методичних матеріалів та методичних рекомендацій для виконання самостійних та індивідуальних завдань.
Інформація про науково-педагогічного працівника (з фото)	 Клошка Олена Христовна Викладач циклової комісії з права Придунайського фахового коледжу ПрАТ «ВНЗ «МАУП». Контакти викладача: E-mail: pfkmaup06@gmail.com Моб. телефон (Viber/Telegram): (096)-478-74-80